

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmisti nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Evropski mir.

Po Kronstadtskih slavnostnih dneh lotila se je jednega dela evropskega časopisja neka vznemirjenost in se posebno nemško časopisje prizadeva razširjati vest, da je evropski mir v nevarnosti. Dokler je še vsemogočni bivši nemški kancelar vodil usodo Nemčije in posredno vse ostale Evrope, dopadalo se mu je, da je od slučaja do slučaja kazal na črne pike, ki so se kazale na političnem obzorju evropskem. Porabil je vsak slučaj, ko je bil položaj navidezno napet, da je dosegel svoje namene in pomnožil vojno moč Nemčije, katera je že itak od davna podobna veliki vojašnici, ki kar štrli samih oborožencev in vojnega orodja vsake vrste.

Po njegovem odstopu obrnilo se je začasno malo na bolje, a dogodki zadnjih dni vzbudili so zopet Nemčije slabo vest. Niti prva polovica onih petdeset let ni še pretekla, v katerih bode treba po izreku slavnega Moltkeja Nemčiji stražiti svoj plen s puško v roki, in že se dozdeva Nemcem tudi brez Bismarka, da se kažejo zopet črne pike na evropskem obzorju, ki utegnejo roditi hudo uro, katere se Nemčija menda najbolj boji.

Prikočil je nemškemu časopisju tudi nekateri angleški časnik in je posebno neko poročilo Londonskega „Standarda“ naredilo globok utis ne toliko na Dunaji, kar bi bilo vendar bolj naravno, nego v Berlinu. Po nekem dopisu „Standarda“ iz Braille so baje vsa mesta ob južni in zapadni meji Rusije prenapolnjena z vojniki. Mejna straža organizovana je po teh poročilih tako, da vsak hip lahko udere v sosedne države. Posebno v Kiliji in Benderu, kakor tudi v Reni in Kagulu baje kar mrgoli oboroženih vojnih sil.

Akopram je to že stara stvar, da je vsled nove svoje vojne organizacije Rusija koncentrovala večje vojne sile na zapadni meji, da vsaj nekoliko poravnava nepravilnosti, v kateri bi se nahajala vsled bolj težavne svoje mobilizacije nasproti sosednim državam, je vendar to „Standardovo“ poročilo globoko vznemirilo Berlinske kroge. Nastala je neka

tišina in izraža se bojazen, da je evropski mir v nevarnosti. Nemci nemajo samo slabe vesti glede Francije, tudi Danska spominja se še vedno, da je severni del Šlezvika, katerega je izgubila l. 1864, po večini prebivalstva danska zemlja, odtrgana s kruto silo od njenega telesa.

Nemški prislovici „Den schuldigen Mann geht das Grausen an“ pridružila se je francoska „Cherchez la femme“ in hitro našla je vzbujena fantazija, kdo je prav za prav „spiritus movens“ v najnoveji kombinaciji, kakor se je pokazala pri slavnostnem vaspregemu francoskih gostov na Ruskem. Ta je po mnenju nemških listov ruska carica, ki je kot Danka v srcu še vedno naklonjena stari svoji domovini in sovražna Nemčiji. Ona baje upliva na ruskega carja, da se je približal Franciji in odobril vse, kar se je godilo poslednji čas. Glavni smoter vojne bi bil za njo posebno ta, da svoji stari domovini pridobi nazaj Šlezvik, zato ona po mnenju nemških listov sili na vojno.

Koliko je istine na teh govoricah, katere razširjajo nemški listi, težko je določiti, na vsak način pa so jasen dokaz, da Nemčijo teži slaba vest in da vidi povsod strahove, ki jej ne dopuščajo, da bi mirno uživala svoj plen. Druge države, ki se ne nahajajo v enakem položaju, kakor Nemčija, ne pripisujejo tolike važnosti takim govoricam in razmotrivajo bolj mirno in hladnokrvno položaj.

Nihče ne bode trdil, da bi bil evropski mir zagotovljen za večne čase, ali vsaj za primerno dolgo vrsto let, ker tako stanje oboroženega miru mora končno pritirati do pogube vse evropske države vsled neznosnih bremen, katere naklada vsem. Vendar pa ni nobenega povoda, da bi se bali bližnje bodočnosti.

Vse rusko časopisje poudarjalo je mirovni značaj rusko-francoskega približevanja in carjeva miroljubnost znana je dovolj. Poleg vsega tega začela se je ruska vojska še le zdaj oboroževati z novimi puškami repetirkami, kar je gotov dokaz, da Rusija nema tacihi bojnih namenov, kakor se jej tako radi podtikajo, kajti navzlic vsem nasprot-

nim trditvam je baš Rusija ona velesila, ki s svojim samosvestnim, mirnim postopanjem najbolj ščiti mir evropski.

Pripisovala se je sicer posebna politična važnost prepovedi o izvažanju ruske rži ter se trdilo, da je ta ukaz v prvi vrsti naperjen proti Nemčiji, katera ga res globoko občuti. A dogodki zadnjih dni kažejo jasno, da je bil ta ukaz zares potreben, kajti rusko prebivalstvo ustavlja se izvoznji rži že zdaj, ko je še dovoljena in še ni potekel termin, v katerem stopi ukaz v veljavnost. Vsaka država ima dolžnost, da v prvi vrsti skrbi za svoje državljane in tako je storila tudi Rusija. Če ta njena odredba neprijetno upliva na katero sosednih držav, za to ona ne more ničesar, kajti vsakdo je sam sebi najbližnji.

Zatorej se z mirno vestjo smemo pridružiti mnenju onega dela evropskega časopisja, ki ne vidi tako temno nego omenjeni angleški časnik in pa večina nemškega časopisja, nego je preverjen, da ni nobenega povoda, da se bojimo za bližnjo bodočnost, za evropski mir.

Razsodba upravnega sodišča

o pritožbi Celovškega mesta zoper odlok visokega c. kr. ministerstva notranjih zadev, po katerem mora isto vsprejemati slovenske dopise.

Št. 2358.

Upr. sodn.

V imenu Nj. Velečanstva cesarja!

C. kr. upravno sodišče je pod predsedništvom c. kr. predsednika grofa Belkredija upričo svetovalcev c. kr. upravn. sodišča, c. kr. senatnega predsednika pl. Stranskega, c. kr. dvornih svetovalcev dr. Verdina, viteza pl. Henoiga in Scheneka in perovodje c. kr. svetovalnega tajnika pristava viteza Tustanovskega o pritožbi Celovške mestne občine proti razsodbi c. kr. ministerstva notranjih zadev od 9. sept. 1890. št. 17.919, zastran dolžnosti, da mora pri mestnem magistratu vsprejemati slovenske uloge, po javni ustmeni obravnavi dne 4. julija 1891 in sicer zaslišavši poročevalca, kakor tudi dr. Julija

bezniva blondinka v belem, na vid jako preprostem, a jako dragem krilu, z razpuščenimi lasmi, kakor je nosijo male deklice.

Hazarovi Zizi je bilo le 17 let, a ti lasje so jo delali še za leto mlajšo, kar pa, po mislih njene mame, nikdar ni bilo brezpotrebno.

Čuvaševa je vsprejela svoje najdražje goste posebno uljudno. Posrečilo se jej je objasniti na priličen način odsotnost staršega sina, a to je nekoliko omračilo čelo brhki Zizi. Skoro ves dan je mislila na svojega včerajšnjega kavalirja in rada bi bila videla zopet Čuvaševa.

Razgovor se je vendar-le nadaljeval. Kmalu je prišlo še nekoliko gostov. Čas je tekel. Ura je tekla netrudno, a nihče ni prišel s poročilom o vrnitvi Petra Kiriloviča.

Čuvaševa je potrebovala ta večer vso svojo spretnost, da ne bi izdala svojega mučnega nemira; bi se pa tudi ne bila premagala, ko bi se ne bil Andrej pojavil na dverih salona.

— Prosim...

Čuvaševa se je skoro stresla, oprostila se, da mora iti k gospodinjakim opraviлом, dala nit razgovora nekemu drugemu in šla iz salona.

— Se je vrnil? je prašala Andreja.

— Da.

— Kje je pa?

— Šel je v svojo sobo.

LISTEK.

Igrača.

(Novela E. Krasilnikove, prevel Vojškar.)
(Konec.)

X.

Pri Čuvaševih je bilo vse pripravljeno k bodoči večerni slovesnosti.

Sredi dvorane, krasno odsvitujoč se v zrcalih, stala je visoka in gosta jelka, od vrha do tal bogato okrašena z najboljšimi dragocenostimi. Na strani je stala miza, pokrita z belimi zavoji podarkov, prevezanih z barvanimi trakovi.

Gospa Čuvaševa s hčerjo, že v večerni obleki, in Saša Čuvašev v novi obleki z iglami, sedeli so prvi v boudoiru.

Saša se je kratkočasil, v pričakovanju bodoče zadovoljnosti, s prebiranjem neke knjige, mati in hči sta se pa pogovarjali, a ta razgovor ni bil povsem prijeten — govorili ste o nerazumljivi odsotnosti Petra Kiriloviča, kateri se od jutra ni bil še vrnil.

Sprva se neso zmenili za njegovo odsotnost, ko je pa prišel čas obeda in je odgovoril Andrej na uprašanje gospe Čuvaševe: „ne, ni še izvolil vrniti se“, bila je razdražena.

„V tak dan ne mora obedovati v družini!“ si je mislila in ukrenila pokarati sina; a ko je končalo kosilo, nastopil večer in je bilo možno pričakovati vsak čes gostov, bila je Čuvaševa vznemirjena, tembolj, ker jej je pravila hči o razburjenosti Petra Kiriloviča pri odhodu.

„Kaj se mu je moglo prigotiti?“ mislila je Čuvaševa, a ničesar si ni mogla izmisliti. Zadnji čas je res začela sumiti, da se je Petru Kiriloviču nekaj prigodilo; toda bi li bil sposoben pozabiti spodobnost in spoštljivost do matere? Saj vendar za nagrado, da mu je dala mati polno svobodo in neomejena sredstva, je ne prevari v izpolnjeni njene najboljše misli.

„Ah, vse je lahko! Otroci so bili vedno nehvaležni, a sedaj še vedno bolj!“ pomislila je Čuvaševa in vzdihnila.

V prednji sobi zaslišal se je zvonec. To so bili gosti, ker Petru Kiriloviču ni bilo treba zviniti. Čuvaševa se je kazala kakor navadno olikano, priljudno gospodinjo in šla v salon s sinom in hčerjo, da bi vsprejemala došlece ter ukazala je prej, da bi jej javili takoj, ko pride Peter Kirilovič domov.

Prišla je vsa družina Hazarovih — oče, državni general, s trakom in z zvezdami, mož, ki je zgubljal od starosti pamet in povsod pospaval. Gospa Hazarova, jako energična in nekoč lepa žena, vsa blesteča v briljantih, naposled Zizi Hazarova, lju-

Magga kot zastopnika pritoževalne stranke, potem odgovor c. kr. ministerskega svetovalca dr. barona Paskotinja kot zastopnika c. kr. ministerstva notranjih zadev, in slednjič dvornega odvetnika dr. Jana Lenocha kot zastopnika soprizadete stranke razsodilo tako:

Pritožba se zavrne, ker ni bila dopustljiva.

Razlogi razsodbe:

Z ministerskim odlokom, proti kateremu je obrnjena pritožba, se je določilo, da je Celovski magistrat kot politična oblast prve stopinje dolžan vsprejemati slovenske vloge „Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ brez okolišev (ne da bi smel zahtevati prilogo nemške prestave.) Proti tej razsodbi je obrnjena današnja pritožba Celovške mestne občine. Upravno sodišče se je moralo najprej uprašati, ali ima Celovška občina v tem slučaju pravico do pritožbe, in prišlo je do prepričanja, da je nema.

V tem slučaju se gre za stvar, ki spada po društveni postavi iz l. 1867. (§ 28) brez dvoma in ugovora v področje magistrata kot politične oblasti. Znano je, da imajo občine v izročenem delokrogu vse druge dolžnosti, kakor v samostojnem delokrogu, kar je jasno iz temeljnih določb za občinsko uredbo od 8. marca 1862., drž. zak. št. 18. (čl. V., VI., XIII. in XXIII.)

Tudi Celovski mestni statut od 9. jun. 1850, dež. zak. št. 355, določuje pravice in dolžnosti Celovške občine glede izročenega delokroga nasproti vladi v §§. 57, 109, 118 in 119, po katerih mora župan in njemu podložni magistrat oskrbovati po državni oblasti izročeni mu delokrog, kakor mu veli postava ali pa višja oblast, ter mora natančno spolnovati vse ukeze namestništva v zadevah javne službe.

Ako je pa Celovec, oziroma njegov župan v rečeh izročenega delokroga že sploh podložen državnim oblastnim, velja to še toliko bolj za take zadeve, pri katerih deluje župan, oziroma njemu podložni magistrat kot politična oblast prve stopinje, kar se lahko razvidi iz § 4 postave od 19. maja 1868, drž. zak. št. 44, in iz § 6. c. ministerske odredbe od 19. jan. 1853, drž. zak. št. 10. Po teh postavnih določbah morajo cesarske oblasti in občine z lastnim statutom politično upravo oskrbovati pod vodstvom deželnega predsednika; torej so vse politične oblasti podrejene namestništvu, katero ima pravico, tem političnim oblastvom, uradom in organom v določenem delokrogu in pri izvrševanju višjih ukazov dajati pojasnila in naročila. Občine z lastnim statutom so torej kot politične oblasti ravno tako podložne višjim političnim oblastnim, kakor cesarske politične oblasti prve stopinje.

Omenjeni ministerski odlok, proti kateremu gre pritožba, je za Celovsko mestno občino kakor ukaz višje politične oblasti do nižje oblasti. Da bi se pa nižje oblasti pritoževale zoper višje, to ne gre, ker imajo višje oblasti pravico nadzorovanja nad nižjimi, in sploh bi bila potem vsaka redna uprava nemogoča. Torej tudi Celovška mestna občina kot

politična oblast prve stopinje nema pravice do take pritožbe.

Če bi prav to oskrbovanje politične uprave občini prizadelo kakšne stroške, je vendar le posledica dolžnosti, ki jih je občina prevzela kot politična oblast prve stopinje, in ker občina teh dolžnosti tudi ne zanika, nema pravice, da bi svojo pritožbo opirala na to posledico. Zato se je morala predložena pritožba, ne da bi se stvar sama dalje preiskovala, po § 2 in 21 postave od 22. oktobra 1885, drž. zak. št. 36 ex 1876. kot nedopustljiva zavreči.

Na Dunaji, dne 4. julija 1891.

Tustanovski m. p. Belkredi m. p.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 27. avgusta.

Državni zbor.

Kakor se poroča iz Lvova, dobili so tam bivajoči poljski državni poslanci z Dunaja poročilo, da je ministerski svet sklenil sklicati državni zbor mej 3. in 10. oktobrom, da zopet prične svoje delovanje.

Strossmayerjev odgovor.

V „Obzoru“ prijavlja slavní škof odgovor na znani članek, ki so ga tako slastno prijavili vsi listi. Glasi se doslovno tako-le: Došle so mi v roke „Narodne Novine“ in „Budapester Tagblatt“, z tobožno analizo onega, kar sem govoril z gosp. Milašinom. Vsa ta analiza ni nič drugega, nego pravo pačenje mojih besed. Vozil sem se z dr. Milašinom v jednom kupeji od Siska do Nove Gradiske, kar sva govorila o današnjih odnosih Evrope posebno pa o naših proti Ogerski, bili so povsem privatni pogovori, katerih bi ne smel Milašin prinašati v javnost. Sicer pa je to njegova stvar. Kar se pa pogovora samega tiče, kar ga in kakor ga prinašajo novine, to g. Milašin deloma mene ni razumel, deloma pa mi je podložil svoje lastne misli. Vsakdo, ki me le količkaj pozna, bode posebno na nekaterih mestih, na pr. kar se tiče matic ter republiške forme v Evropi in Rusiji, rekel: To ne morejo nikakor biti misli škofove. Vsa ta analiza se ima torej zmatrati kot neverojetna. — Strossmayer, škof.

Mladočeški volilni shodi.

Mladočeški državni poslanci nečejo Nemcem storiti veselja, da bi na volilnih shodih, katere so sklicali preteklo nedeljo, kazali kak razpor mej saboj, katerega po vsej sili hote imeti nemški listi. Tako sta dr. Engel in dr. Pacak se oba izrekla popolnoma v zmislu Vašatyja glede škodljivosti trojne zveze za Slovane. Če se je pokazala v tej zadevi kak razlika mnenj v državnem zboru, bilo je to le iz taktičnih razlogov, ker je bil položaj takrat nejasen, sicer pa je na tisoče Čehov, ki se popolnoma strinjajo z nazorji Vašatyja. Na 6. septembra je sklican, kakor že znano, shod zaupnih mož mladočeške stranke, na katerem se bode gotovo izdatno razjasnil položaj.

Budget za leto 1892.

Letos imajo ministri posebno veliko gradiva zmagati v času, ko navadno druga leta počivajo po toplicah. Nobeden avstrijskih ministrov ni letos nastopil daljnega odpusta. Posebno se dela marljivo budget za leto 1892. Neprijetno iznenadenje čaka davkoplačevalce, kajti zahteve vojnega mini-

ne velik in ne dolg, a tako čuden in nenavaden, da sta umolknila Saša in gospa Čuvaševa in molče gledala drug drugega. Bliskoma zaslutila je Čuvaševa strašno resnico. Brez zavesti skočila je nazaj in obupno začela pritiskati kljuko.

— Petjā! Petjā! odpri! Za Boga, kaj dela! Me slišiš, Petjā? Moj Bog, ubil se je! Odpri vendar te strašne dveri! kričala je uboga ženska, v svojem strahu zabivši spodobnost in zbrane goste. A že so bežali od vseh strani služabniki in gosti. Dveri so naposled ulomili, in glej, kaj so zagledali v sobi Petra Kiriloviča. Pred pismono mizo, na kateri je svetlo gorela lampa, sedel je v naslanjači nekako čudno zvit Čuvašev. Iz njegovega desnega senca je še kapala kri, a obličje je že obdajala smrtna senca — življenja je bile konec. Zraven na tleh je ležal majhen samokres, ki je pal iz roke, mrtvo viseče čez držaj naslanjača, in slika lahke črnomaljke, z razbitim steklom na oglu mize, kamor je pala, katera je visela okolu dva meseca nad posteljo Petra Kiriloviča. Pred samomorum jo je poljuboval Čuvašev tako strastno, kakor pred nekoliko časom svojo ubogo Olgo pri poslednjih trenutkih njenega kratkega življenja.

Krasna igrača se je prej zlomila kakor se je je nasitil in on se ni mogel pomiriti s tem.

Nekaterih ljudij, nobena reč ne izuči.

sterstva so tolike, da bode zopet zginola lepa doba budgetov brez deficita. S tolikim trudom doseženo ravnotežje v državnem gospodarstvu podrla se bode na mah. Treba bode novcev za nove konjiške polke, za gradnjo trdnjav v Galiciji, za nove torpedovke, za popravo Manlicherjevih pušk, ki je potrebna vsled novega brezdimnega smodnika, za kateri se bodo potrebovale posebne velike vsote. Finančni minister dr. Steinbach se sicer še nekoliko brani, da koj s prvim svojim budgetom razruši ravnotežje, ki se je doseglo s tolikimi žrtvami, pa mu bode menda le malo pomagalo in se bo moral udati.

Ogersko-srbski konflikt.

Iz Temešvara se poroča, da so na nekem otoku na Dunavu napadli prebivalci neke na srbskem bregu ležeče vasi 40 jetnikov iz Bele Cerkev, ki so tam delali pod nadzorstvom 5 čuvajev. Razorožili so čuvaje in gnali jetnike in čuvaje v svojo vas ter jih tam zaprli. Zaradi teh otokov na Dunavu je že večkrat bil preprič, ker Srbi trdijo, da so na njih zemljišči. Ukrenilo se bode potrebno, da se preprečijo taki neprijetni prizori.

Vnanje države.

Francosko-ruske simpatije.

V Bergeracu na Francoskem priredili so banket na čast ruskemu generalu Obručevu, pri katerem je francoski senator Chadois napil zdravico ruski vojski rekoč, da bodo francoski vojaki ponosni bojevati se skupno z rusko vojsko, če bi jeden izmed obeh narodov bil napaden.

Francosko brodovje

vrnilo se je v Cherbourg, ko je slavno dokončalo svoje potovanje na Rusko in potem na Angleško. Na Francoskem so vsi zadovoljni z uspehom potovanja, tudi oni radikalni listi, ki se bili s početka proti temu, da gre francosko brodovje na Angleško so zdaj drugega mnenja. V slavnostih, ki so se priredile na čast francoskemu brodovju, vidijo nekako izpričanje Angleške za ovacije, katere je priredila njih sovražniku, nemškemu cesarju.

Francosi so složni.

Akopram se francoske stranke hudo napadajo glede notranjih uprašanj mej saboj, so vendar složne in jedine glede vnanjih uprašanj. Jeden izmed glavnih voditeljev rojalistov Duc de Larocheffoucauld izrazil se je v tem zmislu pri odkritju spomenika, ki se je postavil v Bonnetablu vojakom, padlim l. 1870. Rekel je: Mi hočemo mir! Če bi pa prišlo do vojne, združili se bodo vsi sinovi Francije pod isto zastavo, kajti kadar gre za domovino, ni nobenih strank. Jednaka čustva izrazil je večinoma monarhični generalni svet departementa Sorthe, ki je poslal predsedniku republike naslednjo addresso: Po vsprejemu francoskega brodovja v Kronstadtu in po dogodkih, ki so pokazali, kakšno stališče zavzemlje Francija v Evropi, prosi generalni svet predsednika republike, da vsprejme izraz polne zahvalnosti za te uspehe, katere ima zahvaliti le previdnosti in dostojnosti, s katero vodi usodo republike. Take izjave kažejo jasno, da se je položaj republike okrepil tudi znotraj na bolje, da republika nema resnih in nevarnih notranjih nasprotnikov ter da je njen ugled mnogo pridobil na vse strani.

Nemiri zaradi izvažanja rži.

V mnogih krajih baltičkih pokrajin nastali so izgredi, ker hoče ljudstvo siloma padržati izvažanje rži. Železnice, ki vodijo do pristanišč, ne morejo zadostevati. Na neki postaji so se ljudje metali na tir, da zabranijo odhod vlaka. Orožnikom klicali so: Bolje iti v Sibirijo nego na domaćih tleh umreti od gladu.

Nabiranje za stradajoče v Rusiji.

Kakor poroča „Novoje Vremja“, bodo izšlo te dni carsko dovoljenje za nabiranje darov v korist po slabi letini prizadetemu stradajočemu prebivalstvu po vsem carstvu. V Harkovu došli so pooblašenci nekaterih gubernij, da nakupijo žita.

Garibaldijeva slavnost v Nizzi.

Freycinet in francoski ministri se ne bodo udeležili odkritja Garibaldijevega spomenika v Nizzi, ki bode bodoči mesec, ker se hočejo uprizoriti demonstracije proti italijanski vladi in je naznanilo že več irredentovskih govornikov svoj prihod. Francoska vlada se torej ne bode oficijelno udeležila slavnosti.

Dopisi.

Od Save 24. avgusta. [Izv. dop.] Ob doljenji Savi, začeni od Zidanega mosta dalje osobito na štajerski strani so se po večih krajih jeli Slovenci zadnje čase krepko gibati. V Sevnici n. pr. vedno vrlo napredujejo, ker imajo poleg neustrašnega notarja Veršeca še mnogo drugih naučenih rodoljubov mej seboj. V Brežicah so pred kratkim Slovenci ustanovili svojo čitalnico, kar dela ondodnim voditeljem slovenskega ljudstva posebno čast. V najnovejšem času ustanovila se je čitalnica v Rajhenburgu, kjer so do malega do zdaj gospodarili nasprotniki naši. Železni ustrajnosti tamonjih narodnjakov, na čelu jim rajhenburški gosp. župnik Valter, g. ces. svetnik in poslanec Jer-

Čuvaševa je šla odločno k sinu; bila je jezna na Petra Kiriloviča in pripravljena pokazati mu to.

Šla je k zaprtim dverim njegove sobe in prišla za kljuko — a bile so zaklenjene.

— Petjā! poklicala je Čuvaševa.

— Kdo je? odzval se le glas Petra Kiriloviča.

— Jaz ... Kje si bil tako dolgo? Da se ne eramuješ spravljati me s svojo odsotnostjo v neprijeten položaj pred gosti, posebno pred Hazarovimi! Začela sem se že vznemirjati. Odpri vendar ... ali je spodobno, da moram govoriti s teboj skozi dveri? prašala je nevoljno Čuvaševa.

— Oprostite, mama ... se oblačim, bil je odgovor.

Te besede so bliskoma pomirile Čuvaševu — bile so tako naravne, da se jej je zdela njena lastna bojazen smešna.

— Dobro ... a ko se oblečeš, pridi takoj v salon: govoriti mi je s teboj resno ... Slišiš?

Na to ni Čuvašev ničesar odgovoril, a tudi ona ni čakala odgovora. Popolnoma pomirjena je hotela oditi, toda na pragu naslednje sobe jo je ustavil Saša z uprašanjem: „ni li treba prižgati jelke?“

Čuvaševa mu je baš hotela odgovoriti, ko je nekaj zasumelo v sobi Petra Kiriloviča.

Začetkom je tam nekaj palo in kakor da bi se bilo razbilo, za tem je sledil posamezen zvok,

man, moramo zahvaliti se, da je zdaj občinski zastop v domačih rokah. Dolgo časa so naši neutrudljivi rodoljubi mislili na to, kako bi se ustanovila čitalnica. Posrečilo se jim je tudi to doseči. V 23. dan t. m. bili smo namreč navzoči pri otvorjenju najmlajše čitalnice na slovenskih tleh — v Rajhenburgu. V ta namen se je ves trg oblekel v praznično obleko. Hiša župana Unschulda, kjer se je vršila slavnost in kjer so prostori nove čitalnice, bila je lepo okrašena in nakičena z raznimi zastavami: narodnimi, cesarskimi in deželnimi. Prostor za goste pred hišo spremenili so v krasen vrt, kjer je na večer gorelo mnogo lampijonov. Vzlic slabemu dopoldanskemu vremenu prišlo je k tej lepi slovesnosti popoldne (je postalo namreč lepo vreme) obilo gostov iz Brežic, Sevnice, Krškega, Kostanjevice, Vidma itd. Domačini so bili zastopani v mnogobrojnem številu, zlasti nežni spol. Slavnost se je pričela popoldne ob 4. uri z godbo. Ta del je trajal do 7. ure zvečer. Smarijska godba je po južnem Štajerskem jako priljubljena. Razen drugih izbornih komadov je igrala tudi Parmov „venček slovanskih pesni“. Drugi del slavnosti se je vršil v dvorani. Prvi nastopi močan moški zbor (sodelovali so tudi gg. pevci iz Brežic, Krškega in Sevnice) ter zapoje Nedvedovo „Zavezno“ prav ubrano. Na to nastopi domači gospod župnik Valter, ki namesto obolelega g. Jermana v krasnem in jedrnatem govoru vse navzočne najiskrejeje nazdravi. Omenja dalje v svojem slavnostnem govoru pomen slovenskih čitalnic, spodbujajoč vse rajhenburške Slovence k složnemu delovanju, kajti le v slogi je mogoče uspešno delovati za svojega naroda razvitek. Po dokončanem govoru se je gosp. župniku od vseh strani čestitalo. Pri tej priliki smo opazili, kako na Štajerskem duhovščina zajedno z narodno inteligencijo deluje za probujo svojega naroda. S posebnim veseljem to odobrujemo, želeč, da bi povsodi tako bilo. Mej pevci videli smo mnogo odličnih pevcev — svečnikov, ki so radovoljno pomagali. Nekaterikrat nastopil je celo „kvartet“ duhovnikov ter v lepi pesni pokazal, držeč se Gregorčičevih besedi: „Dolžan ni samo, kar velela mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan“... Koga bi pač ne veselilo, videč tako lepo vzajemno sodelovanje za narodno stvar! Zakaj ne najdemo tega povsodi? Dal Bog, da se kmalo povrnejo časi, ko bomo zopet vsi za jednega in jeden za vse — sosebno kedar velja narodnemu ugledu in njegovi časti... Iznenadile so nas tudi brhke Rajhenburžanke, osobito za to, ker so se pokazale kot nahušene Slovenke. Gospica Franja Kacjanova je izvrstno deklamovala Gregorčičevo „Domovino“, tako, da smo jo burno odobraval. Pokazala je s tem, koliko ima za javni nastop nadarjenosti. V mešanem zboru so gospice pokazale, da so unete za slovensko pesen, kar naj bi tudi po drugih krajih posnemali. Čast domačemu pevovodji gosp. Ekselju, da jih je tako dobro izvežbal. Omeniti moramo še, da so se vse ostale pesni: zbori in četverspevi prav dobro obnesli. Mladi Sevnški kvartet je častno rešil svojo nalogo. Gospodje pevci iz Brežic so s svojim divnim petjem pokazali, koliko se doseže z združenimi močmi. Če še povemo, da je bilo mnogo krepkih napitnic: na odpor nove čitalnice, rajhenburške narodnjake, štajersko duhovenstvo, narodne krasotice itd. omenili smo skoro vse. Nadejamo se pak, da to redko slavnost v trgu Rajhenburgu natančneje opiše kateri izmed domačinov. Na novo ustanovljeni čitalnici želimo obilo uspeha in božjega blagoslova. Razcvita naj se krepko, domačince vodeč pod slovenski pravor. Živeli njeni ustanovniki, živela najmlajša slovenska čitalnica! Na Štajerskem tedaj narodna stvar napreduje v vsakem oziru. Kako pa stojite Kranjci — zlasti ob Savi? Na Krškem n. pr. je nekdaž bilo tako živahno, a zdaj je vse mirno, tiho! Petje je potihnilo. Čitalnice še tudi nimajo. Sicer imajo še svojo zastarelo društvo pod imenom „Leseverein“ z nemškimi pravili v slovenskih rokah. — Čas bi že bil, da se kaj spremeni. Radeče n. pr. nemajo nobenega narodnega društva. Litija je v tem toliko na boljem, da ima svoje „pevsko društvo“. Naši prvaki naj bi gledali na to, da taki kraji dobe svoje čitalnice, ali vsaj „bralna društva“, ker ravno dandanes je potrebno, da se združujemo ter delujemo skupno za narod svoj. Ako naši nasprotniki mislijo, da mirujemo in se ne brigamo nič za svoj razvitek, jel jim bode z nova greben rasti nam na škodo — in v nikakšno čast. Vsaj dobro vemo, da, kdor sam sebe ne časti, je pod-

laga tujčevi peti. Narodnjaki, ki imate pri ljudstvu besedo in upliv, pomislite dobro te besede, da se pozneje narod ne bode maščeval nad vašo nebrižnostjo. „Dixi et salvavi animam meam“.

Domače stvari.

— (Presvetli cesar) pripelje se dne 30. t. m. ob 7. uri zjutraj s posebnim dvornim vlakom v Celje. Stanoval bode v okrajnega glavarstva poslopji.

— (Nadvojvoda Albrecht) pride tudi k manevrom pri Celji. Stanoval bode v grofa Dzieduszyckega vili, ki se je v ta namen posebno elegantno priredila.

— (Gosp. Viljem Pfeifer,) deželni in državni poslanec podaril je podpornemu društvu za slovenske visokošolce 50 gl. ter se šteje vsled tega po društvenih pravilih za ustanovnika. — V imenu odbora tega društva izrekamo blagemu rodoljubu najtoplejšo zahvalo.

— (Na Grmu) pri Novem mestu umrl je gosp. Vincencij Smola, prejšnji posestnik Grmske graščine v 71. letu dobe svoje.

— (Veselica slovenskih in hrvatskih abiturijentov.) Čistega dohodka od veselice slovenskih in hrvatskih abiturijentov preostalo je 168 gl. 40 kr. in jeden cekin, katera vsota se je izročila vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda. Tako so vrli mladenci priredili ne samo lepo slavnost nego tudi, izognivši se vsem nepotrebnim stroškom, neklonili lepo vsoto narodnemu namenu. Naj bi jih posebno tudi v tem posnemali vsi prireditelji jednacih veselice. Slava naši vrli mladini!

— (Dalmatinci v Zagrebu.) Slovesnosti odkritja Kačičevega spomenika v Zagrebu udeležilo se je nad 300 Dalmatincev, ki so se pripeljali do Reke po morji, potem pa s posebnim vlakom do Zagreba. Slavnost vršila se je prav sijajno in je bil vsprejem gostov in bratov iz Dalmacije posebno velikanski. Občinstvo in časopisje pozdravljala stanaudušeno rodne sinove iz kršne Dalmacije. Nekateri listi izšli v slavnostni obliki. Obširneje poročamo v bodočih številkah.

— (Zagrebsko razstavo) obiskalo je do torka zvečer 100.100 oseb. Ustoppine se je plačalo 16.363 gl. 40 kr.

— (Tedenški izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske) od 16. do 22. t. m. kaže, da je bilo v tej dobi 11 novorojencev, 1 mrtvorojenec, 17 umrlih. Mej umrlimi so bili 4 tujci, 6 jih je bilo iz zavodov. Za jetiko umrlo jih je 5, za škrlatico, legarjem, otročico po 1, za različnimi boleznimi 8. Oboleli so za škrlatico 4, za grižo 2, za vratico 3, za legarjem 1.

— (Občedijska slavnost,) katero so priredili slov. dijaki preteklo nedeljo v divnem Kamniku, obnesla se je, kakor se nam od ondot poroča, navzlic najneugodnejšemu vremenu zelo dobro. Popoldanska vrtna veselica, obsežajoča godbo, petje in telovadbo, bila je primeroma slabo obiskana, in to vsled tega, ker so pogubunosni oblaki pretili vsak čas odpreti svoje zatvornice. A toliko večja je bila udeležba pri večernem koncertu. Precej mnogobrojen, dobro izvežban zbor rešil je, kakor tudi gg. govorniki, dobro svojo nalogo. Najlepša točka celega vsporeda bil je pa izvestno dramatični prizor „Krst pri Savici“, v katerem je prevzela ulogo Bogomila vrli slov. dramatična umetnica gospa Borštnik-Zvonarjeva. Po koncertu pričel se je živahen ples, ki je trajal do belega dne. Vse navzočno občinstvo izreklo se je kaj laskavo o celi slavnosti, ki je bila tako vrlo aranžovana.

— (Mej Ratečami in Kranjsko goro) se je promet po železnici zopet pričel, mej Ratečami in Trbižem pa se bode najbrže jutri.

— (Slovesno odpretje katoliškega društva rokodelskih pomočnikov na Vrhniki) bode na angeljsko nedeljo, 30. avgusta 1891.

— („Popotnik.“) Glasilo „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ ima v 16. številki nastopno vsebino: Poskušnje s pokončno pisavo. — Prirodopisni pouk v jednorazrednicah. — Razvrstitev učne tvarine za dvorazrednico. — Pedagogičski razgled. — Slovestvo. — Učiteljski shod v Pragi. — Dopisi in druge vesti. — Natečaji.

— (Izlet na Nanos.) Obče je znano, da je z Nanosa tako krasen razgled, kakoršen le malokje. Res je pa tudi, da ni skoro hriba s to višočino, na katerega bi se tako lahko in hitro prišlo. Ni čudo torej, da ima ta sivi orjak vedno mnogo obisko-

valcev, mej katerimi se nahaja mnogo taci, ki so krasni razgled z Nanosa že večkrat občudovali ter se zdravega vzduha na njem navžili. Mnogo je pa taci, ki žele pri priliki udeležiti se krasnega izleta na Nanos, samo da bi znali, kdaj je za to prilika. Tem ustrezaje naznanjamo tem potom, da se bode napravil prihodnjo nedeljo, to je 30. t. m. izlet na Nanos, katerega se lahko vsak udeleži, kdor ima za to veselje. Odhod z Razdrtega zjutraj ob šesti uri.

— (Tri dni pod razvalinami.) Ko je došla vest, da se je v Porečah zvonik podrl, poročalo se je ob enem, da se jedna oseba pogreša. Včeraj je žandarmerijski vodja Wardan čul upitje pod razvalinami. S pomočjo učitelja sklical je delavce, začeli so razkopavati in našli mizarskega pomagala Rašoba še živega. Kakor pravi, bil je ves čas pri zavednosti in je tako na pomoč klical, da je bil ves hripav. Rašob ima na glavi več ran. Prvo uprašanje bilo je po materi, ki je bila mej tem že prišla v Poreče k pogrebu, a je sedaj sinu še živega dobila.

— (Premiranje konj na Dolenjem Štajerskem) bode: Dne 7. septembra v Ljutomeru, 9. septembra v Ormoži, 11. septembra v Celji, 12. septembra v Št. Lenartu, 13. septembra v Brežicah.

— (Dobro vino.) Varaždinska trgovska firma L. pošilja leto na leto sila mnogo „pristnega vina“ na Kranjsko, posebno pa na Kočevsko. Da je to vino dobro in zdravo, potrjuje nastopna mična dogodba. Blizu kočevskega stolnega mesta bila je pred kratkim svatba, katere se je udeležila skoro vsa vas. Drugi dan je pa bila vsa vas tako bolna, da so poklicali kočevskega zdravnika, ki je dognal, da je to bolezen prouzročilo hrvatsko „pristno vino“ firme L. — Sedaj poizvedujejo žandarmi, kateri krčmarji točijo tako vince — število teh mož je že precej veliko. — a vsi ti morali bodo baje nabiti deske z napisi: „Tukaj se toči umetalno vino“.

— (Samomor.) Koncem preteklega tedna skočila je v Zagradu pri Gorici 82letna starka Zorzini z mostu v Sočo. Beda je bila baje nagib samomoru.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Praga 26. avgusta. Cesar ne pride dne 23., ampak dne 26. septembra zjutraj ob 7. uri semkaj.

Pariz 26. avgusta. Po poročilih z otoka Martinique je orkan ves otok grozno opustošil. Vse prebivalstvo je na beraški palici. Tovarne so popolnoma razdejane, istotako ceste, mostovi in mali parobrodi. Število mrtvih iznaša 500. Gmotna škoda ceni se na 50 milijonov. Trgovina je popolnoma prenehala.

London 26. avgusta. Poveljujoči admiral angleškega brodovja v Kanalu vsprejel je francoskega admirala Gervaisa povabilo in pride s svojim brodovjem v oktobru v Cherbourg.

Črnomelj 27. avgusta. Mestni občinski odbor Črnomaljski imenoval je v seji 26. avgusta t. l. odstopivšega župana Frana Šusteršiča, zdravnika Pavlina in Janeza Müllerja v priznanje mnogih zaslug za občino jednoglasno častnimi občani.

Zagreb 27. avgusta. Včeraj bilo slovesno razkritje spomenika pesniku Kačiču. Ban imel slavnostni govor.

Praga 27. avgusta. „Politik“, „Hlas Naroda“, „Bohemia“ in „Prager Tagblatt“ bavijo se s prihodom cesarja na Češko in naznanjajo, da bode od obeh narodnostij nahušeno vsprejet. — Kakor „Prager Tagblatt“ trdi, bode cesar razun Prage obiskal tudi druge, mej temi nekatere nemške kraje.

Pariz 27. avgusta. „Journal des Debats“ dobil je iz Kodanja od dobro poučene strani potrdilo, da je potovanje carice v Pariz gotova stvar in da se bode potovanje vršilo najbrže pred koncem oktobra. Carica došla bode najbrže na jahtu v Cherbourg.

Razne vesti.

* (Tridesetletnico) svojega obstanka praznovala je „Češko-slovenska Beseda“ v Berlinu. Po naročilu avstro-ogerskega veleposlaništva udeležil se je podkonsul Weniger te slavnosti. Dalje so bili navzoči predstojniki avstrijskega in ogerskega

EASTERN IN CASE, NATIONAL FISCAL